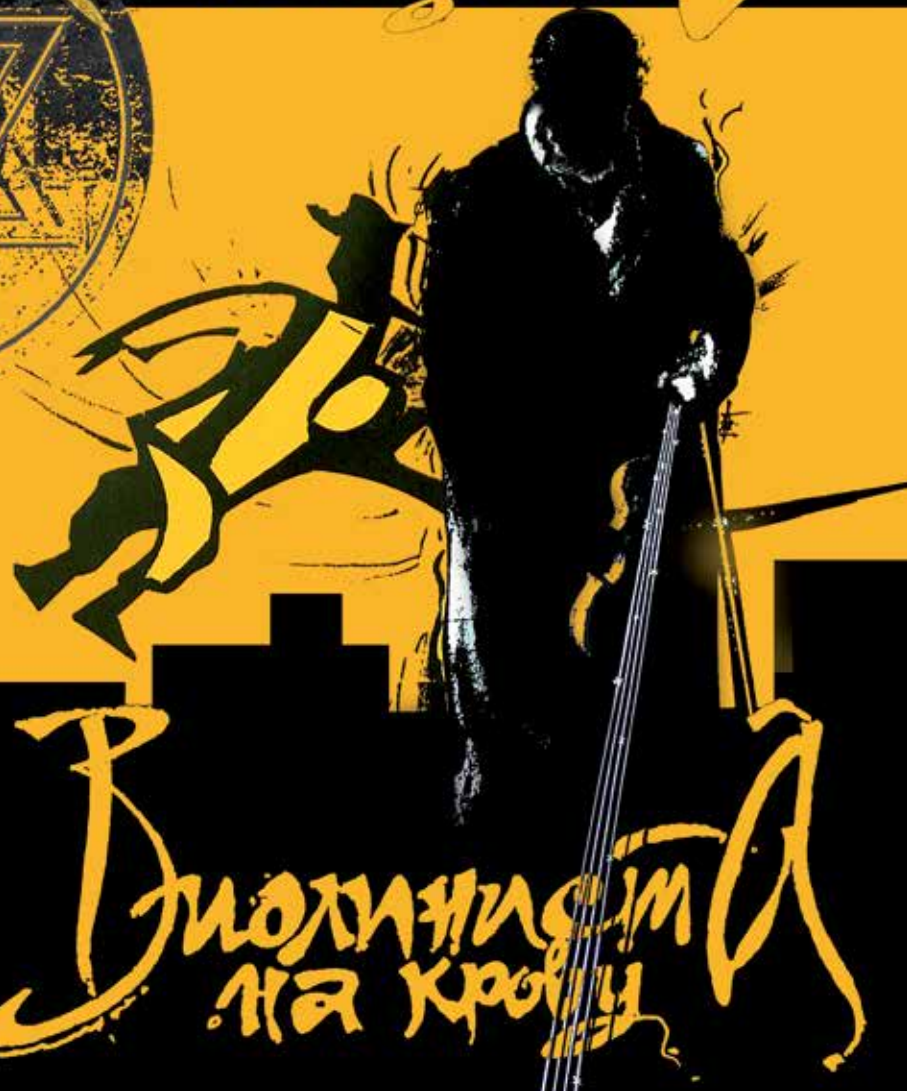

Hegedűs a háztetőn

Духовниста на крову

Копродукција Српског народног позоришта и Новосадског позоришта

Џозеф Стејн – Џери Бок

Дволичник на крову

(Fiddler on the Roof)

Превод и препев: **Иво Јуриша**

Редитељ: **Атила Береш, к.г, Мађарска**

Текст песама: **Шелдон Харник**

Вођа *Будајесџи* Клезмер бенда: **Ференц Јавори**

Адаптација: **Барбара Ари Нађ**

Драматург: **Светислав Јованов**

Сценографи: **Балаж Хорешњи и Саша Сенковић**

Костимограф: **Мирјана Стојановић Маурич**

Кореограф: **Ђерђ Крамер**

Асистенти режије: **Јудит Ференц и Роберт Ленард**

Дизајн звука: **Маринко Вукмановић**

Продуцент: **Елизабета Фабри**

A Szerb Nemzeti Színház és az Újvidéki Színház koprodukciója

Joseph Stein – Jerry Bock

Hegedűs a háztetőn

(Fiddler on the Roof)

Fordítás: **Ivo Juriša**

Rendező: **Béres Attila, m.v, Magyarország**

Dalszövegek: **Sheldon Harnick**

A Budapest Klezmer Band vezetője: **Jávori Ferenc**

A szöveget színpadra alkalmazta: **Ari Nagy Barbara**

Dramaturg: **Svetislav Jovanov**

Díszletterv: **Horesnyi Balázs és Saša Senković**

Kosztüm: **Mirjana Stojanović Maurič**

Koreográfus: **Krámer György**

A rendező asszisztensei: **Ferenc Judit és Lénárd Róbert**

Sound design: **Marinko Vukmanović**

Producens: **Elizabeta Fabri**

Играју:

Тејвје, млекација **Арон Балж**
Голде, његова жена **Гордана Јошић Гајин**

његове кћерке:

Цајтел **Емина Елор**
Ходел **Агота Ференц**
Хаве **Јована Балашевић**
Шпринце **Сара Тодорић**
Бјелке **Марија Миа Миросављев**

Јенте, проводаџика **Гордана Ђурђевић Димић**
Мотл Камзојл, кројач **Милован Филиповић**

Перчик, студент **Небојша Савић**
Лазар Волф, месар **Игор Павловић**
Мочах, крчмар **Атила Гириц**
Рабин **Атила Мађар**

Мендел, његов син **Милорад Капор**
Аврам, књижар **Драган Којић**

Нахум, просјак **Золтан Ширмер**

Јаков **Душан Стојановић**

Јусл, шеширџија **Страхиња Бојовић**

Бака Цајтл, Голдина бака **Александра Плескоњић**

Фрума Сара, прва жена Лазара Волфа **Силвија Крижан**

Феђа, млади Рус **Данијел Хуста**

Саша, његов пријатељ **Данијел Гомбош**

Наредник **Арпад Месарош**

Иван **Иштван Кереш**

Шандел **Габријела Црнковић**

Рахела **Јелена Антонијевић**

Чендл **Александра Пејић**

Szereposztás:

Tevje, tejesember **Balázs Áron**
Golde, a felesége **Gordana Jošić Gajin**

a lányai:

Cejtel **Elor Emina**
Hódel **Ferenc Ágota**
Chava **Jovana Balašević**
Sprince **Sara Todoric**
Bjelke **Marija Mia Miroslavljev**

Jente, házasságközvetítő **Gordana Đurđević Dimić**

Mótel Kamzojl, szabó **Milovan Filipović**

Percsik, diák **Nebojša Savić**

Lázár Wolf, mészáros **Igor Pavlović**

Mordcha, kocsmáros **Giricz Attila**

Rabbi **Magyar Attila**

Mendel, a fia **Milorad Kapor**

Avram, könyvárus **Dragan Kojić**

Náhum, koldus **Sirmer Zoltán**

Jakov **Dušan Stojanović**

Jásszl, kalapos **Strahinja Bojović**

Cejtel nagymama **Aleksandra Pleskonjić**

Fruma-Sára, Lázár Wolf halott felesége **Krizsán Szilvia**

Fegyka **Huszta Dániel**

Szása, a barátja **Gombos Dániel**

Csendbirtos **Mészáros Árpád**

Iván **Kőrösi István**

Sandel **Crnkovity Gabriella**

Ráchel **Jelena Antonijević**

Chandel **Aleksandra Pejić**

Мешџани:

Едит Фараго, Звездана Томашевић Јосифов, Терезиа Фигура, Јарослава Бенка Влчек, Јудит Ласло, Васа Стајкић, Александар Ћорђевић Радуловић, Матијас Немет Ћукић, Теодор Томић, Матија Перишић

Балеџи:

Гизела Грегоровић, Иванка Стојчевић, Татјана Ненадовић, Марија Шарчевић, Биљана Бабијановић, Милана Балаж, Надежда Салак, Иван Ћерковић, Зоран Трифуновић, Стеван Сремац, Ранко Лазић, Бојан Раднов, Глеб Суманов, Ћулио Милите

Диригент: **Давид Клем**

Корепетитори: **Давид Клем, Милена Миловановић**

Инспицијент: **Золтан Бешењи**

Суфлер: **Снежана Ковачевић**

Асистент сценографа: **Илдико Бала**

Асистент костимографа: **Снежана Хорват**

Мајстор светла: **Мирослав Чеман**

Мајстор тона: **Душан Јовановић, Владимир Огњеновић, Атила Лукач, Тибор Биро**

Асистент кореографа: **Бојан Раднов**

Премијера: 23. мај 2015, Српско народно позориште, сцена „Пера Добриновић“.

Представа траје око два и по сата и има једну паузу.

Декор, костими и остала сценска опрема израђени у радионицама Српског народног позоришта.

Falusiak:

Faragó Edit, Zvezdana Tomašević Josifov, Figura Terézia, Jaroslava Benka Vlček, László Judit, Vasa Stajkić, Aleksandar Đorđević Radulović, Matijas Nemet Đukić, Teodor Tomić, Matija Perišić

Balet:

Gizela Gregorović, Ivanka Stojčević, Tatjana Nenadović, Marija Šarčević, Biljana Babijanović, Milana Balaž, Nadežda Salak, Ivan Đerković, Zoran Trifunović, Stevan Sremac, Ranko Lazić, Bojan Radnov, Gleb Sumanov, Đulio Milite

Karmester: **Klemm Dávid**

Korrepétítorok: **Klemm Dávid, Milena Milovanović**

Ügyelő: **Zoltan Bešenji**

Súgó: **Snežana Kovačević**

A díszlettervező asszisztense: **Balla Ildiko**

A jelmeztervező asszisztense: **Snežana Horvat**

Fénymester: **Miroslav Čeman**

Hangmester: **Dušan Jovanović Vladimir Ognjenović, Lukač Atila, Biro Tibor**

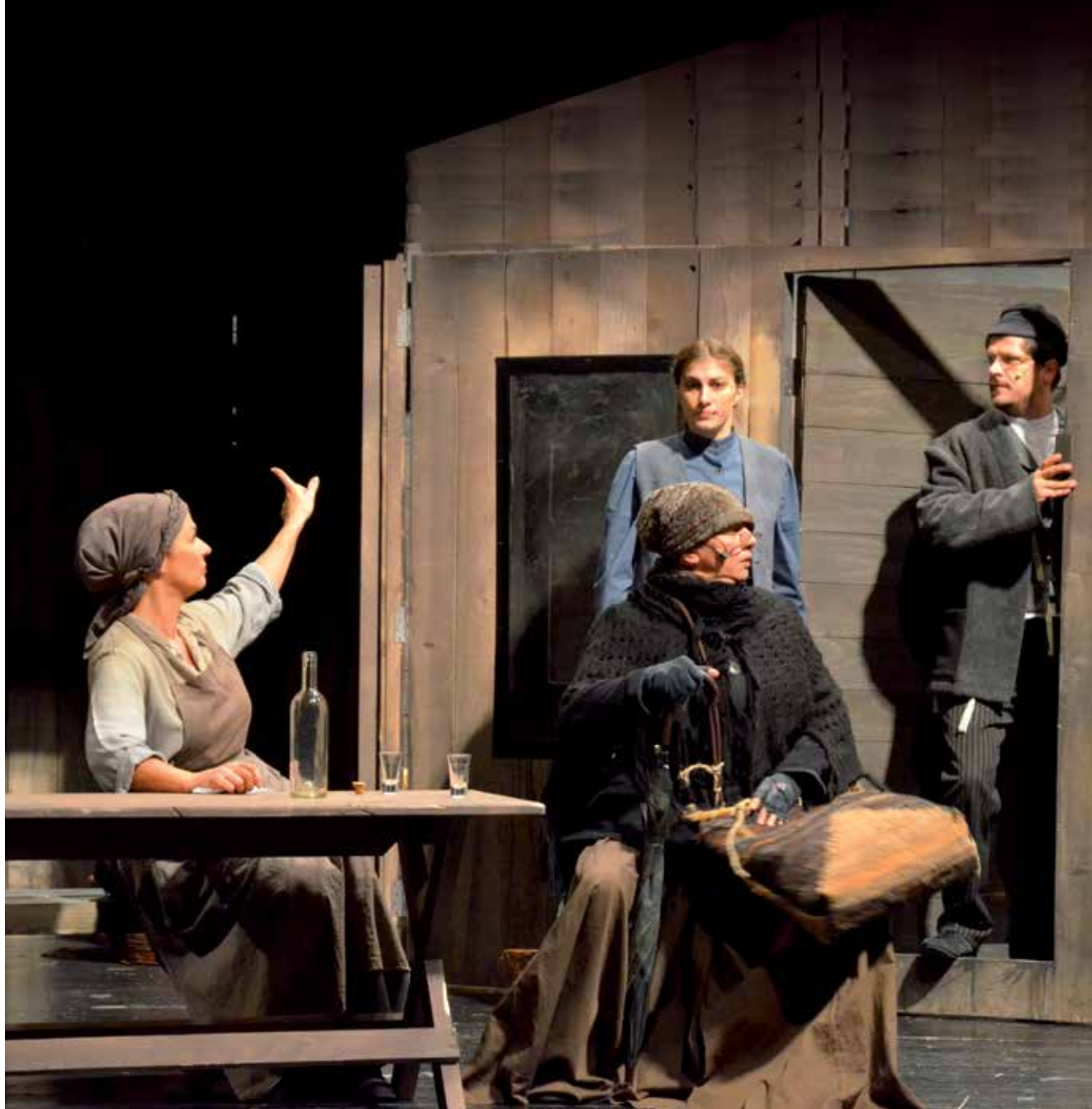
A koreográfus asszisztense: **Bojan Radnov**

Bemutató: 2015. május 23., Szerb Nemzeti Színház, Pera Dobrinović színpad

Az előadás két és fél órát tart, egy szünettel.

A díszletet, a jelmezt és a kellékeket a Szerb Nemzeti Színház műhelyeiben gyártották le.

Џозеф Стејн / Joseph Stein

О делу и ауторима

Мјузикл *Виолиниста на крову* (*Fiddler on the Roof*) је дело писца Џозефа Стејна (Joseph Stein) и композитора Џерија Бока (Jerry Bock), који су, заједно са аутором сонгова Шелдоном Харником (Sheldon Harnick), на основу серије прича *Тејвје и његове кћери* (*Tevye and his Daughters*, 1894-1914) Шолема Алејхема (Sholem Aleichem), створили један од најпопуларнијих и најизвођенијих примерака овог жанра.

Тема *Виолинисте на крову* су свакодневица и судбина сиромашних Јевреја у царској Русији почетком прошлог века. Главни јунак приче је Тејвје, млекација и отац пет кћери, који се бори на два фронта како би очувао устаљене јеврејске обичаје и традицију. С једне стране, он покушава да се одупре вољи својих трију одлучних кћери које желе да се удају из љубави, а не да прихвате мужеве које им родитељи одреде. С друге стране, Тејвје и остали становници села се суочавају са репресијом царске власти, која ће их на крају и прогнати из њиховог завичаја.

Радња мјузикла на узбудљив, потресан али и хуморан начин, говори о традицији и прогресу, о мукама обичних људи и њиховој нади у бољи живот. Уз то, подједнако важан елемент атрактивности и привлачности *Виолинисте на крову* представља музика, заснована на народном мелосу руских и пољских Јевреја тог доба.

Виолиниста на крову је праизведен 2. септембра 1964, у Imperial Theatre на Бродвеју (Њујорк), у режији и кореографији Џерома Робинса (Jerome Robbins), а главну улогу је играо Зиро Мостел (Zero Mostel). У Српском народном позоришту *Виолиниста* је први пут постављен 17. октобра 1992, у режији Воје Солдатовића, са Зафиром Хаџимановом у главној улози и игран је с великим успехом дванаест сезона.

A darabról és a szerzőkről

A *Hegedűs a háztetőn* Joseph Stein írta musicallé Jerry Bock zenéjével és Sheldon Harnick dalszövegeivel. Alapként a *Tevje és leányai* című novellagyűjtemény szolgált Sholem Aleichem tollából. Ezzel megszületett a műfaj egyik legtöbbet játszott és legnépszerűbb darabja. A *Hegedűs a háztetőn* egy szegény zsidó közösség hétköznapijait mutatja be a múlt század első éveiben Oroszországban.

A történet hőse Tevje, a tejesember, aki öt lány édesapja, és aki kétfrontos háborút vív, hogy megtarthassa a zsidó szokásokat és a hagyományt. Egyrészt megpróbál ellenállni három lánya szándékának, hogy az eddigi szokásoktól eltérően szerelemből házasodjanak. Másrészt Tevje és társai szembesülnek a cári hatalom döntéseivel, amelyek végül elűldözik őket a lakóhelyükről.

A musical cselekménye megrázó, ám a szerzők szellemesen beszélnek hagyományról és haladásról, az egyszerű ember szenvedéseiről és a jobb életbe vetett hitükről. Emellett ugyancsak vonzó karakterisztikája az előadásnak a zene, amely az akkori lengyelországi és oroszországi zsidó hagyományból táplálkozik.

A *Hegedűst* először 1964. november 2-án mutatták be a Broadwayen az Imperial Theaterben Jerome Robbins rendezésében, a főszerepet pedig Zero Mostel játszotta. A Szerb Nemzeti Színházban 1992 októberében került színpadra Voja Soldatović rendezésében, Zafir Hadžimanov főszereplésével, és tizenkét évadon át sikerrel játszották.

О редитељу

Атила Береш

Рођен у Тиргу Мурешу (Румунија) 1971. Отац му је др Андраш Береш, театролог, драматург, доктор позоришних наука, почасни доктор и ректор Уметничког факултета у Тиргу Мурешу.

Завршио је математички смер у Клужу на Универзитету Бабес-Бољаи, затим је студирао глуму на Факултету за драмску уметност у Тиргу Мурешу.

Године 1999. се преселио у Будимпешту, где је на Универзитету за позориште и филм завршио режију у класи Ласла Бабарџија.

Пошто је стекао диплому редитеља, запошљава се у позоришту у Егеру као редитељ, затим у печујском Народном позоришту. Након тога га је Габор Керењи Миклош позвао да у Будимпештанском оперетском позоришту режира *Баронесу Лили* Еугена Хуске. Сарађивао је такође у продукцији успешног мјузикла *Сан леиње ноћи* као један од редитеља, а 2006. постаје главни редитељ Будимпештанског оперетског позоришта.

Радио је и у Кечкемету, Сомбатхељу и у Народном позоришту у Будимпешти.

Тренутно је заменик директора Народног позоришта у Мишколцу.

A rendezőről

Béres Attila

Marosvásárhelyen született 1971-ben, édesapja Dr. Béres András, teátrológus, dramaturg, színháztudományok doktora, a Marosvásárhelyi Művészeti Egyetem díszdoktora, címzetes rektora. Matematikusként végzett Kolozsvárott a Babeş-Bolyai Tudományegyetemen, majd a Marosvásárhelyi Színművészeti Egyetemen tanult színész szakon. 1999-ben Budapestre költözött, s 2003-ban diplomázott a Színház-és Filmművészeti Egyetem rendező szakán, Babarczy László osztályában. A diploma megszerzése után Egerben volt rendező, majd a Pécsi Nemzeti Színházban, ezt követően hívta Kerényi Miklós Gábor, hogy rendezze meg a Budapesti Operettszínházban Huszka Jenő *Lili bárónő* c. operettjét. Közreműködött továbbá a *Szentiváni éji álom* c. nagy sikerű musical-produkcióban, mint társrendező, majd 2006-ban a Budapesti Operettszínház főrendezője lett. Rendezett továbbá Kecskeméten, Szombathelyen és a Nemzeti Színházban is, jelenleg pedig a Miskolci Nemzeti Színház igazgatóhelyettese. Felesége Ari-Nagy Barbara, dramaturg.

Са редитељем Атилом Берешом

ТРАДИЦИЈА ИЛИ ЖИВОТ?

Атила Береш, редитељ *Виолинисте на крову*, гост из Мађарске, каже да је свестан историјског тренутка који овим пројектом Српско народно и Новосадско позориште праве. Ипак, више га занима живот него политика, људска димензија ове сарадње, заправо саживот, комуникација и разумевање... Ево шта је о свему томе рекао након једне од проба...

Када човек крене некуда, увек нешто очекује, некој циражи... Што си ви, долазећи у Нови Сад, очекивали, кога сте нашли?

– Нашао сам добре глумце, отворене људе, што је јако важно за сваки нови почетак. На самом почетку, логично је да су сви мало више уплашени него радознали, али, чим профункционише и завлада језик позоришта, све иде у правцу представе. Позоришни језик није ни мађарски, ни српски, нити било који други понаособ. То је универзални језик, онај на којем може да проговори сваки добар глумац, без обзира одакле стиже, из које земље, језика, културе, глумачке или уметничке школе... Неко, додуше, на њему проговара брже, неко спорије, неко крајње прецизно,

Béres Attila, a rendező

HAGYOMÁNY VAGY ÉLET?

Béres Attila, a *Hegedűs a háztetőn* rendezője tadataban van a pillanat történelmiségének, amit a két színház együttműködése jelent. Az élet azonban jobban érdekli, mint a politika. Az emberi tényező a fontos, az együttélés, a kommunikáció, a megértés... Így nyilatkozott egy próba után...

Amikor az ember elindul valahová, azt mindig azért teszi, mert valamit vár, valakit keres. Mit talált ön Újvidéken?

– Jó színészeket találtam, nyitott embereket, ami egy új kezdetnél mindig nagyon fontos. A legelején logikus, hogy mind kicsit megjeddünk és mind egy kicsit kíváncsiak is vagyunk, de amint a színházi nyelv érvényesül, minden az előadás irányába kezd el haladni. A színház nyelve nem magyar és nem szerb, sem más beszélt nyelv. Ez univerzális nyelv, ezen bármelyik jó színész beszél, függetlenül attól, honnan érkezik, melyik országból, melyik nyelvvel, kultúrával, melyik színházi iskolából... Van, aki gyorsabban kezdi ezt el beszélni, van, aki lassabban, van, aki végletes pontossággal és van, aki lezserebben... de beszél, és ez a fontos. Mindebben a bábeli kavalkádban az én dolgom, hogy a lehető legpontosabb utat

неко нешто ноншалантније... али проговара, и то је важно. У свему томе, мој задатак је да прокрчим најпрецизнији могући пут идејама и значењима које овај комад нуди.

Комад нуди и дилему: традиција или живи? Имаће ли је ви? Је ли она, можда, била њовог за рад на „Виолинисти...“?

– Као млад сам мислио да ми живот одређује традиција, пре десет година – напредак, а данас не знам, али знам да се морам бавити тим питањима. За мене та два појма нису антагонистичка, него допуњују један другог. Мислим да је доказ тога овај комад. У Израелу се јидиш говори на различите начине, у зависности од тога одакле су људи, а у том контексту је и чињеница да у овој представи играју Мађари и Срби, и говоре на својим језицима, чиме ће демонстрирати поменуто својство јидиша.

Увек су опасна дела о којим сви све знамо, тим више ако још и „знамо како треба да се играју“, а тек ако имамо и пример за неку генијалну инсценирацију...

Чуо сам да је у овом позоришту дуго игран један изврстан *Виолинисти*, није ми намера да га победим, наследим, да му будем конкуренција на било који начин. Моја жеља

рајзољам мег азокбџ аз џтелекбџџ џс јелентџсекбџџ, амелјекег аз а дараб нујџт.

А дараб нагџ дилеммџја: хагџомџнаџ вагџ џлет. ѐннџл џс јеленткезџк џз а дилеммџ? Талџн џкаџл џс шџлгал а Хегедџс рендезџсџнек?

– Фиаталон азг гондџлтџм, аз џлетџт а хагџомџнаџ хатџрозда мег. Тџз џве азг хиттем, мџгџс а халадџс шџамџт. Ма пџдџг мџр нем тџдџом магџм сем, де азг тџдџом, хагџ фџглџкозџном кџлл џзеккџл а кџрдџсџеккџл. ѐзек шџамџмџра нем џлленџтеџс фџглџмџк, ханџм кџегџсџзџтџк џгџмџст. ѐз а дараб аз џлџ пџлданџја џнек. Израџлбџн а јџдџдџст џзерџфеџлекџпџп бџсџзџлџк, атџлџл фџггџџн, хагџ аз џмбџрек хоннан џркезџтек џда. ѐббџн а конџтеџтусбџн џзгалмас аз, хагџ џббџн аз џлџадџсбџн магџарџк џс шџербџк џгџарџнт џџтсџзанџк, аџкџ мџнд а сџџџт шџербџјџкџт бџсџзџлџк, џзџл дџмонстрџлџлџк а јџдџдџс шџкџфеџлесџгџт.

ѐзџк а мџџџвџк, амелјекег „тџдџџк, хагџ кџлл џџтсџзанџ“, мџндџг вџсџзџлџесџк, фџлџг, ха мџр џлџтџтџнк а пџлданџ...

– Халџлџтџм, хагџ џббџн а шџнџхџзбџн шџкаџг џџтсџзџтџтџк а *Хегедџст*. Нем џџлџом џџџрџнџ џгџ џссџзџхџсонџлџтџсџ џџсерџнџбџн, вагџ хагџ конџкџренџџџја лџегџк џнек бџрџмџ мџџџн. ѐн џрра вџгџџџм, хагџ фџлмџтџссџм: нем џгџмџс мџлџлџт кџлл џлнџнк, ханџм џгџџтџт.

је да покажем да можемо да живимо заједно, а не једни поред других...

Има ли ѿу месѿа и ѿолиѿичким инсинуацијама?

– Можемо га и тако читати, помало као политички комад, али је он пре свега људски и дубоко хуман... Понудиће публици управо то – најхуманије што човек човеку може дати: наду, радост, хумор...

Шѿа вас лично ѿосебно инѿриѿира, који лик, нека реѿлика?

– Има неколико изузетних карактера и улога. Мене увек изнова задивљује та пријемчива Тејвјеова животна филозофија, та некако лагана и ненаметљива – а увек духовита – мудрост. Он се увек обраћа богу, полемише са њим, цитира Библију, коментарише је, понекад је скептик, некад циник, и увек доследно духовит у свему томе. Истински ме одушевљава та његова хумористична филозофија.

На ѿробама „хенглаѿе“ мађарским, енѿлеским, „баѿ“, ѿагају ѿу и неке срѿске речи...

– То је мој први контакт са српским... Тишина, молим те, вас! Боже! Бунар... Слушам музику текста, разумем шта глумац каже ако говори позоришним језиком...

Van itt hely a politikai mondanivalónak?

– Olvashatjuk ezt a szöveget úgy is, mint politikai szöveget, mégis azt gondolom, a legfontosabb benne az, ami mély és emberi... Ezt is fogja nyújtani a közönségnek: reményt, örömet, humort...

Mi izgatja önt különösen? Melyik szereplő, melyik mondat?

– Rengeteg hihetetlen karakter és szerep van ebben a darabban. Engem minden alkalommal lenyűgöz Tevje életfilozófiája, ez a könnyed és érthető, és mindig szellemes bölcsesség. Mindig Istenhez fordul, vitatkozik vele, a Bibliát idézi, véleményezi azt, néha cinikus, néha szkeptikus, de következetesen szellemes. Őszintén lenyűgöz a filozófiája.

A próbákon magyarul és angolul beszél, de beesik itt néhány szerb szó is...

– Ez az első találkozásom a szerb nyelvvel. Tišina, molim te vas! Bože! Bunar!... Hallgatom a dalszövegeket, értem, mit mond a színész. Persze csak ha színházul beszél.

Sok musicalt és operettet rendezett. Mit kell ma játszani a közönségnek, amelynek a tranzíció, a kapitalizmus és a neoliberalizmus felszámolja a lelkét?

Játszani kell neki, lenni kell. Mindent játszani kell, és a színpadon értük lenni. Úgy lélegezni,

*Досија сѐ режирала ојерешѐ, мјузикле,
драме... Шѐиа данас ѝ треба ијраѝи ијрег
ѝубликом којој ѝранзиција, кайиѝализам и
неолиберализам, кидају душу и узимају меру
за меру?*

– Треба играти, и треба бити. Треба играти
све али бити на сцени – за њих, дисати
као они; једино тако, ако су они са тобом
на сцени, ако осећаш да дишу око тебе,
само тако правиш позориште, само тако
побеђујемо.

Снежана МИЛЕТИЋ

ahogy ők. Csak így, csak ha ők veled vannak a
színpadon, csak ha érzed, hogy veled szuszog-
nak, csak akkor győzhetünk.

MILETIĆ Snežana

Глумци говоре

Арон Балаж (Тејвје)

Из угла данашњег времена Тејвје јесте помало наиван лик. Он је човек који све што ради покушава да уради у оквиру своје традиције. Он и његова породица покушавају да опстану у том свом малом окружењу, а живот је суров, мења те, мења окружење у којем живиш и мимо тоје воље. Традиција или живот? Па, многе традиције су опстале толико хиљада година упркос неминовним утицајима, а неке су нестале, треће су се претвориле у нешто потпуно друго, изобличиле су се – не морамо ићи у далеку прошлост, имамо примере у скорашњој. Не знам шта је прави кључ. Не смемо заборавити да ми својим радом, делањем и постојањем кројимо историју. Не смемо заборавити да ми, људи, умемо да се заборавимо, не смемо да заборавимо за шта смо све способни и зато треба да пазимо како исписујемо ту историју. Невоља настаје зато што свако мисли да доприноси општем добру, а заборавља да свако има свој угао истине, да оно што је добро за мене, можда није добро за тебе... Традицијом се мора пажљиво руковати. Не заборавити шта си и одакле си, а ипак бити део времена у којем живиш и ствараш – то је умеће. Наша прича говори о томе да је битна људска душа, савест, чистоћа. Тејвје то гаји, он жели да живи у хармонији са богом, људима и собом. Свестан је да то понекад није могуће, и прихвата то, труди се да све буде лепо, али и то има своје границе. Рад на *Виолинсџи* и много људи на сцени својеврсна је вежба стрпљења: пуно ушију, пуно очију и уста. Пуно мисли, а нису све увек о представи. Све то треба координирати. Можда је то све превише за једног човека.

A színészek beszélnek

Balázs Áron (Tejvje)

Mai szemmel nézve Tejvje kicsit naiv szereplő. Az az ember, aki bármit is tesz, saját hagyományain belül szeretné megtenni azt. Ő és a családja a fennmaradásért küszködik ebben a kicsiny közegben, de az élet kegyetlen – megváltoztat téged, megváltoztatja az életkörülményeidet, akár akarod, akár nem. Hagyomány vagy élet? – sok hagyomány évezredek alatt alakult ki, figyelmen kívül hagyva a különböző hatásokat, más hagyományok eltűntek, megint mások pedig teljesen átalakultak. Nem kell ezekért a távoli múltba révednünk – a közelmúlt is tartogat jó néhány példát. Nem tudom, mi lehet a megfelelő megfejtés. Nem feledhetjük azt, hogy saját munkánkkal, tetteinkkel, sőt, létünkkel is szőjük a történelmet. Azt sem feledhetjük, hogy minket is el lehet felejteni. Azt sem, hogy mindenre képesek vagyunk és hogy vigyáznunk kell, hogyan vizsgáljuk ezt a történelmet. A baj azért jön, mert mindenki azt hiszi, a közösségi jót szolgálja, és közben elfelejti, hogy mindenkinek saját nézőpontja van az igazsághoz, és hogy ami nekem jó, az nem biztos, hogy neked is az... A hagyománnyal is csínján kell bánni. Nem szabad elfeledni, ki vagy, honnan jöttél, mégis része kell, hogy légy a kornak, amelyben élsz és alkotasz – na ez már művészet. A mi történetünk arról beszél, mennyire fontos az emberi lélek, a lelkiismeret, a tisztaság. Tejvje mindezeket az értékeket híven őrzi, miközben szeretne harmóniában élni Istennel, az emberekkel és magával. Tudja, hogy ez nem mindig lehetséges és elfogadja ezt, törekszik arra, hogy minden rendben legyen, de ennek is megvannak a maga határai. A *Hegedűs a háztetőn* próbafolyamata afféle türelemgyakorlat: sok fül, sok szem, sok száj. Sok gondolat, amelyek nem föltétlenül kötődnek az előadáshoz. Talán túl sok ez így egy embernek.

Гордана Јошић Гајин (Голде)

Тамо где традиција покушава да се одржи, тамо где живе људи који покушавају да пусте корење на месту где их нису ни имали, тамо где живе људи који су принуђени да напусте свој дом, тамо се тка прича о човеку, породици, заједници... О једном малом, мудро, топлим човеку, пуном сумњи и дилема.

Тејвје и Голде, са својих пет кћери, чине породицу у малој Анатевки која је наизглед као и свака друга. Венчали су их пре 25 година, дошла је и љубав, онда су навикли једно на друго. Тако то иде, тако је ред и то је део традиције.

Голде је јака жена која све зна. Она одржава ред у кући, васпитава децу, одлучује о свему. Врло је строга, ништа не понавља два пута! Кћери је слушају, она је капетан тог малог брода. Тејвје све препушта својој жени. Њихове кћери мајку слушају, оцу се радују! Отац доноси празник у њихову дом.

То не значи да је Голде безосећајна жена. Она једноставно не зна да покаже емоције, то се не ради, таква је традиција! Без обзира што виче и гунђа, она је уз свог мужа и своју децу. Треба је само слушати и све ће бити добро! Платно и боје су ту, разне четкице такође, како оне за прецизне и танке линије, тако и оне за широке и велике потезе. Треба одабрати нијансе и почети наносити боје! То је најзанимљивији део глумачке игре а, наравно, и најтежи!

Врло сам узбуђена; треба спојити песму, игру, глуму. Све исцрпљује, треба остати здрав! Волела бих да наше позориште чешће ради овакву врсту представа. Уживам док радим са колегама из Новосадског позоришта, откривам сличности и различитости међу нама. Уживам док посматрам балетске играче који спретно плету своју игру. А тек музика, те предивне мелодије?! Врло сам срећна што сам део свега овога. И врло

Gordana Jošić Gajin (Golde)

Ott, ahol megpróbálják fenntartani a hagyományt, ahol az emberek gyökeret szeretnének eresztetni egy olyan helyen, hol nem volt nekik olyanjuk soha, ott, ahol az embereknek el kell hagyniuk az otthonukat, ott játszódik ez a történet az emberről, a családról, a közösségről... Egy kisemberről, aki bölcs, szeretetreméltó, tele dilemmákkal és kétségekkel.

Tejvje és Golde öt lányukkal élnek Anatevkában, és ez a család látszólag olyan, mint bármely másik. Huszonöt éve adták őket össze, aztán jött a szerelem is, aztán megszokták egymást. Így megy ez, így intézi a rend, így szól a hagyomány szava.

Golde afféle mindentudó, erős asszony. Ő tartja fenn a rendet a házban, mindenről ő hoz döntést. Szigorú, semmit sem mond kétszer. A lányok hallgatnak rá, olyasmi, mint egy hajóskapitány egy kicsi bárkán. Tejvje mindent a feleségének enged át – a lányok az asszonyra hallgatnak, az apjuknak pedig örülnek. Az apa hozza meg az ünnepet a házba.

Ez persze nem azt jelenti, hogy Golde szívtelen volna. Egyszerűen nem tudja kimutatni érzelmeit, azt nem szabad, így szól a hagyomány szava. Mindegy, hogy ordít és morog egész idő alatt – a férje és a lányai mellett marad végig. Csak hallgatni kell rá, és minden rendben lesz.

A vászon és a színek már itt vannak, és van itt sokféle ecset – mind a precíz, vékony vonalakhoz, mind a nagy, széles vonásokhoz. Csak meg kell ragadni őket és felkenni a színeket. Ez a legszebb, ugyanakkor a legnehezebb része a színészi játéknak.

Én személyly szerint nagyon izgatott vagyok – össze kell hozni a dalokat, a játékokat, a színészetet. Mindez nagyon kimerítő, egészségesnek kell maradni. Szeretném, ha a színházunk gyakrabban játszana ilyen jellegű előadásokat. Elvezem a munkát az Újvidéki Színház színészeivel, élvezem, ahogy felfedezem a különbségeket és a hasonlóságokat. Elvezem azt is, ahogy a balett-táncosokat nézem,

почаствована! А када вам се то деси два пута у животу, онда је то нестварно лепо! Први пут 1992, тада сам била Ходл, кћерка млекара Тејвјеа, играо га је легендарни Зафир Хаџиманов, а ове 2015, играм Голде, Тејвјеову жену. Може ли глумица пожелети нешто боље?

Емина Елор (Џајтл)

Мој лик и ја смо у добрим односима... Мада мислим да је Џајтл један од „најдосаднијих“ ликова у драмској историји... Не кажем то у негативном смислу, већ због открића... Неко време сам покушавала да нађем ту грешку у њој због које ће имати неку ману, бити смешна или трагична... Међутим, Џајтл је „нормална“ девојка са чврстим одлукама и искреном љубављу према свом изабранику – Мотлу. Вера и енергија су, ја мислим, кључне ствари у решењу мог лика, а и представе у целини. Мазел тов!

Милован Филиповић (Мотл)

Прича о Мотлу могла би да звучи као нека секвенца из бајки... Био једном један сиромашни кројач који је волео кћерку сиромашног млекара. Њу су обећали богатом месару, а онда се збило чудо... Мотл је смотан, збуњен, несигуран, без самопоуздања, али је љубав оно што га покреће да се мења и он постаје сигурнији, спретнији, храбрији... Редитељ, који је и сам био глумац, на првој

hogy dolgoznak ők a maguk részén. És még a zene is, ez a csodálatos melódia! Igen szerencsésnek mondhatom magam, amiért része vagyok ennek. És igen nagy megtiszteltetésnek is veszem! És ha ez valakinek az életében kétszer történik meg, az kétszeres öröm! 1992-ben a legendás Zafir Hadžimanov mellett Tejvje lányát, Hodelt játszottam, most pedig, 2015-ben Goldét, Tejvje feleségét. Kívánhat színész nő ennél többet?

Elor Emina (Cejtel)

Remek kapcsolatban vagyok a szerepemmel... Bár azt hiszem, Cejtel az egyik „legunalmasabb” szerep a drámatörténetben... Nem negatívumként említtem ezt, hanem épp a felfedezés ürügyén... Sok időt szántam rá, hogy megtaláljam a hibáját, amely miatt megszűnik olyan tökéletesnek lenni, amitől nevetséges vagy tragikus lesz... Cejtel azonban ellenáll, „normális” lány marad kemény elhatározásokkal és őszinte szerelemmel kiválasztottja, Mótél iránt. Hit és energia – ezek a kulcsfogalmak ennek a szerepnek, és, felteszem, az egész előadásnak a megértésében. Mazel tov!

Milovan Filipović (Mótél)

Mótél történettörédéke a Hegedűsben úgy hangzik, mint egy tündérmese részlete... Volt egyszer egy szegény szabólegény, aki szerelmes lett a szegény tejesember lányába, akit a gazdag mészárosnak ígértek. És aztán csoda lett... Mótél zavart, bizonytalan, önbizalom nélküli fiú, de a szerelem az a hajtóerő, amely megváltoztatja, magabiztosabbá teszi, ügyesebbé, bátrabbá... A rendező, aki valamikor színész is volt, elmondta az első

проби је рекао да највише воли баш лик Мотла. Често је играо неке детаље, па нисмо ни имали потребу за преводом, а када је превод био неопходан – Јутка (Јудит Ференц) је то савршено радила. Једини проблем, кад већ играм лик који је смотан, што ми кореограф није дозволио да и у кореографијама будем смотан.)

Агота Ференц (Ходел)

Као да прелазим реку пуну вртлога...
Као дете кад замишља лавиринт...
Тражим другу страну а нешто ми не да да напредујем, жељна сам излаза а држе ме зидови.
Ухвати ме за руку и вуче. Пливамо заједно. Вртлог нас вуче до дна, она ме држи. Ударамо зидове, гласно призивам сад већ било кога. Она је та која у том лавиринту живи. Зна свој пут, излаз тражи. Има ли тог излаза? Треба ли у њега веровати? Да ли је то суштина Традиције? Вера у њу? Она ме гледа и смеши се. Зна да је излаз близу.

Силвија Крижан (Фрума Сара)

Фрума Сара је јако мала улога, од оних такозваних зицер улога. На сцени проведеш свега два минута али те публика ипак запамти. Фрума Сара је дух, зао дух покојне жене Лазара Волфа, месара, који је запросио најстарију Тејвјеову ћерку. Улога... Не, није то чак ни улога. Фрума Сара је појава. Појава у трајању половине једне музичке нумере.
Није први пут да играм на нематерњем језику. И то никад није лако, јер језик није само значење речи. Често заборављам емотивни садржај речи. Различите речи са истим значењем буде у нама различита осећања. Сам одабир баш те

пробан, hogy talán Mótél figuráját kedveli a legjobban. Sokszor előjátszott, így szinte nem is volt szükségünk fordításra. Amikor pedig mégis, Jutka (Ferenc Judit) tökéletesen oldotta meg a feladatot. Az egyetlen problémám, hogy ha már egyszer egy ügyetlen szerepet játszom, a koreográfus miért nem engedte meg, hogy a táncokban is ügyetlen legyek. J

Ferenc Ágota (Hódel)

Mintha egy örvényekkel teli folyón kelnék át... Mint egy gyerek, amikor labirintust képzel el... Keresem a túlpartot, de valamitől nem tudok továbblépni, ki szeretnék jutni, de a falak tartóztatnak. Kézen fog és húz. Együtt úszunk. Az örvény a mélybe ránt, ő – Hodel – megtart. A falaknak ütdődünk, hangosan szidok már bárkit. Ő él ebben az útvesztőben. Tudja az utat, keresi a kijáratot. Van-e kijárat? Kell-e benne hinni? Ez volna a hagyomány lényege? A belé vetett hit? Hodel rám néz és mosolyog. Tudom, hogy nincs messze a kiút.

Krizsán Szilvia (Fruma-Sára)

Fruma-Sára igen kicsiny szerep a Hegedűs a háztetőn című darabban, ezeket hívjuk ziccerszerepnek. Összesen két percet töltesz a színen, a közönség mégis megjegyez. Fruma-Sára szellem, Lázár Wolf (Tejvje legidősebb lánya vőlegénye) megboldogult feleségének rossz szelleme. Szerep... Nem, még csak szerep sem. Fruma-Sára jelenés. Egy zeneszám felénél beköszönő jelenés.
Nem először fordul elő, hogy nem az anyanyelvemen játszom. Sosem könnyű ez. Nem könnyű, mert a nyelv sosem csak a szavak jelentése. Sokszor elfelejtjük a szavaknak az érzelmi tartalmát. Különböző szavak ugyanazzal a jelentéssel más érzéseket keltenek

одређене речи оцртава карактер лика који га изговара. Та, емотивна суштина речи, повезана је с нечим што произилази из наше културе, традиције, догађаја из заједничке прошлости.

На пример, речи из успаванки, дечјих песмица, увек ће нас емотивно асоцирати на дане детињства, несвесно ће у нама будити осећај заштитености, слободе, безбрижности. Ако си припадник друге језичке средине, неке друге песме те успављују у раном детињству – ти ни не можеш да имаш исте асоцијације као неко коме је језик на којем глуми матерњи.

Глума је сложена ствар. Већину ствари решаваш инстинктивно, неким шестим чулом. На страном језику је то прилично тешко, додуше, не и немогуће, извести. Али глумац пре свега мора да прихвати да је ускраћен за тај вредан алат вербалног театра, морају да га прихвате партнери, да свима буде природна ствар што ти говориш с акцентом. Онда то и публика, већ после пет минута, прихвата као позоришну конвенцију и више не придаје значај. Постоји, наравно, још један додатни стрес кад играш на страном језику. Ако погрешаш, неће те вадити импровизација. Због тога ти је желудац нон-стоп у грчу, не можеш се опустити и безбрижно уживати.

Наравно, код тако мале епизоде као што је Фрума Сара, све што сам сад рекла готово да и не стоји, јер, мањи задатак – мањи стрес.

Изузетно ми је драго што могу да стојим на истој сцени са мојим цењеним колегама, са којима иначе највероватније никад не бих могла да играм. Хвала свима на тој шанси.

bennünk. Pusztán a szó megválasztása körülírja a beszélő karaktert. Ez az érzelmi lényeg bizonyos szavakban sokszor olyasmiből ered, amit leginkább a kultúra határoz meg, a hagyomány, valami múltbéli esemény. Azok a szavak, amelyek az altatódalainkban fordultak elő, tudat alatt is a védettség, a szabadság, a gondtalanság, a boldog gyermekkor érzetére fognak emlékeztetni. Ha pedig ezek a dalocskák hiányoznak az életünkben – és hát hiányoznak, mert más nyelvi közeg részeként nőttünk fel, más dalok altattak el minket gyerekkorunkban –, akkor nem jöhetnek létre ugyanazok a tudatalatti asszociációk, mint az anyanyelven játszóknak. A színészet összetett dolog. A legnagyobb részét ösztönből oldja meg az ember, valamiféle hatodik érzékkel. Idegen nyelven ez elég nehéz, bár nem lehetetlen. De a színésznek el kell fogadnia, hogy kevesebb jutott neki a színházi eszközökből, és a partnernek is hozzá kell szoknia, hogy akcentussal beszélsz. Akkor a néző is elfogadja ezt öt perc alatt mint színházi konvenciót, és többé nem is törődik vele. Az idegen nyelven játszásnak van még egy plusz stresszfaktora, főleg ha olyan nyelven játszol, amit egyébiránt nem beszélsz. Ha elrontod, nem húz ki az improvizáció. A gyomrod ezért folyamatosan görcsben van, nem tudod magad elengedni és lubickolni a munkában. Persze, abban az epizódcskában, mint amilyen Fruma-Sáráé, minden, amit fentebb mondtam, érvényét veszti. Kisebb feladat, kisebb stressz. Igazság szerint nem tudom, ezek a szavak merre vinnének el az anyanyelvem, milyen érzéseket ébresztenének bennem, milyen kapcsolatot fedeznének fel két mondat között, ha másképp hangzanának. Mindemellett nagyon örülök, hogy egy színpadon állhatok a munkatársaimmal, akikkel egyébként valószínűleg soha nem játszhattam volna együtt. Köszönöm ezt az esélyt mindenkinek.

Гордана Ђурђевић Димић (Јенте)

Није ми стран овакав рад, са пуно људи, на два језика... За студентских дана била сам у салашарском позоришту, са колегама са мађарске класе, играли смо у мешовитим срединама и дивно комуницирали са обичним светом, тих осамдесетих година. Била сам друга година глумачких студија... Харис Пашовић је режирао, време када је играо Лајош Шолтиш... И онда се то, као нека река понорница, изгубило... Али дух, очигледно, није утихнуо и ево нас сада поново заједно.

Јако сам задовољна улогом, јер сам по природи конзервативна, веома држим до традиције. Моја Јенте је – у духовном смислу – стожер тог малог света који постаје позорница страних сила и вековног анимозитета... Све потом крене да се распада кад их губењају са тог њиховог простора. А човек мора да пристане на оно што му скроје други и тако се историја понавља на трагичан начин... У том смислу, наша представа је актуелна и данас, на почетку 21. века који не слуги на добро... На видику је велики судар new age-а и традиције. Очекује се спектакл крвавих размера. На кога се у том сукобу кладим? На меру и истину које побеђују.

Gordana Đurđević Dimić (Jente)

Nem idegen nekem ez a munka, sok ember, több nyelv... Annak idején a diákéveim alatt voltam a Tanyaszínházban is, a magyar kollégákkal, sokszor játszottunk vegyes közösségekben, és remekül kommunikáltunk az átlagemberekkel. Akkor a nyolcvanas években, amikor ez történt, másodéves főiskolás voltam. Soltis Lajos játszott még, Haris Pašović rendezte az előadást... Akkor ez, mint egy bűvópatak, eltűnt a szemünk elől. De a szellemiség, úgy tűnik, nem halt meg – és íme, megint itt vagyunk, együtt. Nagyon elégedett vagyok a szerepemmel, mert természetem szerint konzervatív vagyok, igencsak húzok a hagyomány felé. Az én Jentém tengelye ennek a kis világnak, amely több évtizedes idegenkedés és idegen erők színpada lett... Aztán szép lassan minden szétesik, ahogy elüldözik őket a lakóhelyükről. Az embernek viszont rá kell állnia arra, amit mások szőttek neki – így ismétlődik a történelem tragédiája újra és újra... Ebben az értelemben a mi előadásunk aktuális ma is, a huszonegyedik század kezdetén, és ebből semmi jót nem olvasok ki... Az új kor és a hagyomány összecsapása már ott van a láthatáron. Véres látványosság készül. És hogy kire fogadok ebben a konfliktusban? Az igazságra, amely végül mindig győz.

Александра Плескоњић (бака Цајтл)

Није лако играти овако нешто ако си драмска глумица, чак и са искуством. На први поглед јесте: имам арију, ноте, пробе... Међутим, врло брзо схватиш да можеш да луташ до бесвести, поготово та моја улога која спада у драматургију сна којом Тејвје манипулише својом женом.... Редитељ нам је, међутим, дао одреднице, сцена у којој сам ја треба да буде пародија на најљубтавије америчке хорор филмове са зомбијима и вампирима. Нисам

Aleksandra Pleskonjić (Cejtel nagymama)

Nem könnyű ilyesmit játszani drámai színésznőként, még ha tapasztalt vagy, akkor sem. Első látásra könnyű: van egy dalom, hangjegyeim, próbáim... Ugyanakkor gyorsan felfogod, hogy teljesen el lehet veszni ebben, főképp, mert az én szerepem az álom dramaturgiáját szolgálja ki, azét az álomét, amellyel Tejvje a feleségét manipulálja... A rendező viszont nagyon pontos paramétereket szabott: a jelenetnek a legrosszabb amerikai horrorfilm paródiájának kell lennie, zombikkal és vámpírokkal.

ипак дозволила да се мој лик претвори у саму карикатуру... Моја улога, у свим изведбама, филмским и позоришним које сам видела на интернету, увек је била дражесна бакица у венчаници... Зашто венчаница, никако нисам успела да докучим? Да ли је она симбол наговештаја да ће се њена унука дати онако како она хоће или је то други знак, није ми јасно... Ја сам се тога лишила а лишила сам се и њене мекоће, јер она је ту да контрира Фруми Сари. Дакле, нисам типична слатка бакица.

Али трајем три минута.

Каква сам са певањем? Добра. У

кафани. Волим да певам, и да се дерем.

Моја генерација ускраћена је била за знање певања и покрета, тек касније су добиле професоре за то.

Пуно људи на сцени у овој представи подсећа ме на нека моћна позоришна времена. Јако се стужим кад видим да смо сиромашни, па на последњем Позорју у пет представа коришћене су само столице, а овај наш рад даје ми илузију да нисмо толико бедни, да се нешто дешава.

Наша представа јесте мјузикл, али подсећа и опомиње на усуд разних сеоба и повампирења фашизма којима сведочимо. Ми смо овде на сред пута, пута одрона, поплава, ратова. Стално се осећају те сеобе, сви смо са неким завежљајима у рукама, било буквално, било са менталним завежљајима пуним чежње и мисли о одласку негде где је боље и другачије... Мало генерација успева да живи мирно, без неког озбиљног потреса...

Мégsem engedtem meg, hogy a szerepem karikatúrába forduljon... Cejtel nagymama minden előadásban és a filmben is kedves öregasszony menyasszonyi ruhában. (Hogy miért menyasszonyi ruhában, erre nem tudok rájönni. Talán mert annak hírnevéként érkezik, hogy az unokája férjhez megy, vagy valami más?) Ezért vetettem el ennek az asszonynak a puhaságát is, hiszen ő azért van itt, hogy kontrája legyen Fruma-Sárának. Szóval nem leszek a tipikus aranyos néni. De három percet vagyok színen. Hogy hogy állok az énekléssel? Jól. Főleg a kricsmiben. Szeretek énekelni és kiabálni. Az én generációtól megvonták a dalokat és a színpadi mozgást, az Akadémia csak sokkal később kapott erre professzorokat.

Ebben az előadásban ez a rengeteg ember a színen a régi, hatalmas színházi időkre emlékeztet. Nagyon elszomorít, amikor látom, milyen szegények vagyunk. A tavalyi Sterija Játékokon öt előadást játszottak csak székekkel. Ez a munka jel arra, hogy mégsem vagyunk annyira nyomorultak és hogy történik valami.

Ez az előadás valóban musical, de figyelmeztet a különböző népvándorlásokra és a fasizmus vámpírlétére is, amelyet összeomlások, háborúk, árvizek szegélyeznek. Ezek a népvándorlások folyamatosan érezhetők, mindannyian csomagokat cipelünk a kezünkben, akár szó szerint értve ezeket, akár mentális csomagokként, amelyek tele vannak vágyakozással és gondolatokkal a költözésről valahová, ahol jobb vagy más élet vár ránk... Kevés az a nemzedék, amely nyugodtan élhet, valami nagy sokk nélkül...

европска театарска конвенција
european theatre convention
convention théâtrale européenne

SRPSKO NARODNO POZORIŠTE

УСТАНОВА КУЛТУРЕ ОД НАЦИОНАЛНОГ ЗНАЧАЈА, НОВИ САД

Позоришни трг 1, 21000 Нови Сад
Телефон: 021/ 6621 411 (централа)

НОВОСАДСКО ПОЗОРИШТЕ

Јована Суботића 3-5, 21000 Нови Сад
Телефон: 021/ 525 552 (централа)

За издавача / АЛЕКСАНДАР МИЛОСАВЉЕВИЋ, управник СНП-а
ВАЛЕНТИН ВЕНЦЕЛ, управник Новосадско позоришта
в. д. директора Дrame СНП-а / АЛЕКСАНДАР ГАЈИН

Уредници / ДАРИНКА НИКОЛИЋ и СВЕТИСЛАВ ЈОВАНОВ
Сарадница / СНЕЖАНА МИЛЕТИЋ
Преводаици / ЈУДИТ ФЕРЕНЦ и РОБЕРТ ЛЕНАРД
Фотографије / МИОМИР ПОЛЗОВИЋ
Обликовање / РАДУЛЕ БОШКОВИЋ
Технички уредник / НОРБЕРТ БАРЦАЛ
Компјутерски слог / ЉИЉЈАНА БИЛБИЈА

Штампарија ПРЕСИЈА, Београд
Тираж 800

154. сезона 2014/2015.

SZERB NEMZETI SZÍNHÁZ

NEMZETI JELENTŐSÉGŰ KULTURÁLIS INTÉZMÉNY, ÚJVÍDÉK

Színházi tér 1, 21000 Újvidék
Telefon: 021/ 6621 411 (központ)

ÚJVÍDÉKI SZÍNHÁZ

Jovan Subotić u. 3-5, 21000 Újvidék
Telefon: 021/ 525 552 (központ)

A kiadványért felelős / ALEKSANDAR MILOSAVLJEVIĆ, a Szerb Nemzeti Színház igazgatója
VENCZEL VALENTIN, az Újvidéki Színház igazgatója
A Szerb Nemzeti Színház felhatalmazott drámaigazgatója / ALEKSANDAR GAJIN

Szerkesztők / DARINKA NIKOLIĆ és SVETISLAV JOVANOV
Munkatárs / SNEŽANA MILETIĆ
Fordítás / FERENC JUDIT és LÉNÁRD RÓBERT
Fényképezte / MIOMIR POLZOVIC
Formatervező / RADULE BOŠKOVIĆ
Műszaki szerkesztő / BARCAL NORBERT
Számítógépes tördelés / LJILJANA BILBIJA

PRESSIA nyomda, Belgrád
Tirázs 800

154. évad, 2014/2015.

www.snp.org.rs